

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü

Piyano Anasanat Dalı

**LUDWIG VAN BEETHOVEN'IN BEŞİNCİ PİYANO
KONÇERTOSUNUN İNCELENMESİ**

Tayfun İLHAN

Sanatta Yeterlik Sanat Çalışması Raporu

Ankara,2019

LUDWIG VAN BEETHOVEN'IN BEŞİNCİ PİYANO KONÇERTOSUNUN İNCELENMESİ

Tayfun İLHAN

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü

Piyano Anasanat Dalı

Sanatta Yeterlik Sanat Çalışması Raporu

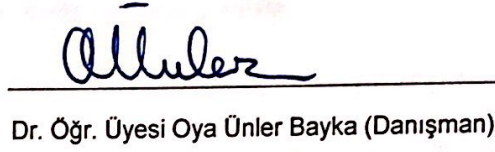
Ankara,2019

KABUL VE ONAY

Tayfun İlhan tarafından hazırlanan "Ludwig van Beethoven'in Beşinci Piyano Konçertosunun İncelenmesi" başlıklı bu çalışma 16/04/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Sanatta Yeterlik Sanat Çalışması Raporu olarak kabul edilmiştir.

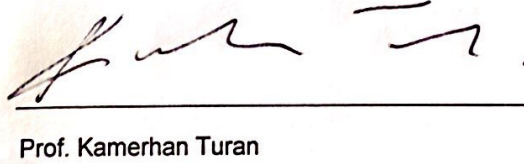
Prof. Demet Akkılıç (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Oya Ünler Bayka (Danışman)

Prof. Binnur Ekber

Prof. Kamerhan Turan

Prof. Ertuğrul Bayraktarkatal

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof. Pelin Yıldız

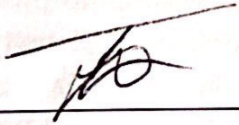
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

16.04.2019

Tayfun İLHAN

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

xTezimin/Raporumun tamamı dünya çapında erişime açılabilir ve bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir.

(Bu seçenekle teziniz arama motorlarında indekslenebilecek, daha sonra tezinizin erişim statüsünün değiştirilmesini talep etseniz ve kütüphane bu talebinizi yerine getirirse bile, teziniz arama motorlarının önbelleklerinde kalmaya devam edebilecektir)

oTezimin/Raporumuntarihine kadar erişime açılmasını ve fotokopi alınmasını (İç Kapak, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) istemiyorum.

(Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir, kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir)

oTezimin/Raporumun.....tarihine kadar erişime açılmasını istemiyorum ancak kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisinin alınmasını onaylıyorum.

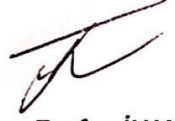
o Serbest Seçenek/Yazarın Seçimi

16 /04/2019

Tayfun İlhan

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Tez Danışmanının **Dr. Öğr. Üyesi Oya ÜNLER** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Tayfun İLHAN

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmanın ortaya çıkışında yaptığı yardımlarla çok büyük katkısı olan sevgili Fatoő akıcıoğlu'na, sonsuz sabrı ve bilgisiyle bana yol gösteren sayın danıőmanım Dr. Öğr. Üyesi Oya Ünler'e, sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

ÖZET

İLHAN, Tayfun. *Ludwig van Beethoven'in Beşinci Piyano Konçertosunun İncelenmesi*, Sanatta Yeterlik Sanat Çalışması Raporu, Ankara, 2019.

Ludwig van Beethoven'ın sanatını anlamak ve müziğini analiz edebilmek, tarih boyunca yaşamış birçok sanatçıdan belki farklı değil ama daha fazla olarak, bestecinin yaşamındaki olayları ve tarihsel koşulların doğru araştırılmasından geçer. Beethoven, yaşamı boyunca hem çevresinin hem de kişisel çalkantılarının durdurulamaz şekilde etkisinde kalmış ve bu etkiyi eserlerinde güçlü bir şekilde hissettirmiştir. Beethoven'ın yaşamındaki olumlu ya da olumsuz değişimler durmaksızın müziğini de dönüştürmüştür, hatta ona kendisinden sonraki Romantik Dönem sanatçıları ve belki de tüm insanlığı etkileyeceğini söyleyebileceğimiz dramatik yaratıcılığı bahşetmiştir. Bu bağlamda Beethoven'ın ikinci dönemi olarak adlandırılan ve 1803-1814 yıllarını kapsadığı düşünülen dönem, bestecinin yaşamında savaş, yeni başlayan duyma kaybı gibi sorunlar olmasına karşın en verimli dönemlerinden biri olmuştur. Yine bu dönemde Beethoven, klasik dönem stilindeki başarısını kabul ettirmiş ve son döneminde etkisini gösterecek romantik yönelimleri müziğine katmaya başlamıştır. Beşinci Piyano Konçertosu, Beethoven'ın yalnızca bu döneminin değil, tüm yaşamının en önemli eserlerinden biri olarak, neredeyse senfonik yapıdaki kurgusu, solist-orkestra ilişkisinde kullanılan son derece özgün melodik fikirler ve oldukça gelişkin form yapısı ile müzik tarihinde büyük bir iz bırakmıştır.

Anahtar Sözcükler

Ludwig van Beethoven, Beşinci Piyano Konçertosu, Piyano

ABSTRACT

İLHAN, Tayfun. *Examination of Ludwig van Beethoven's Fifth Piano Concerto*, Report of Proficiency in Art Study, Ankara,2019.

To understand Ludwig van Beethoven's art and to analyze his music is perhaps not different from many of the artists who have lived through history, but rather, he goes through the correct study of historical events and events in the composer's life. Beethoven has been unstoppably influenced by both his environment and personal turmoil throughout his life, and this effect is felt strongly in his works. The positive or negative changes in Beethoven's life have transformed his music nonstop, even granting him the works of the Romantic Period and the dramatic creativity that we can say that affects all humanity. In this context, the period called Beethoven's second period, which was thought to be covered by the years 1803-1814, was one of the most productive periods in the life of the composer despite the problems such as war, new hearing loss. Although, in this period, Beethoven adopted the success of the classical period style and started to add romantic orientations to his music in the last period. The Fifth Piano Concerto has left a great mark on the history of music, not only of this period, but one of the most important works of Beethoven's life, with its almost symphonic structure, the highly original melodic ideas used in the soloist-orchestra relationship, and the highly developed form structure.

Keywords

Ludwig van Beethoven, Piano Concerto No.5, Piano

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	i
BİLDİRİM.....	ii
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	iii
ETİK BEYAN.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
ÖRNEKLER DİZİNİ.....	x
1.BÖLÜM: GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Amaç.....	1
1.2.1. Araştırmanın Amacı.....	1
1.2.2. Araştırmanın Önemi.....	1
2. BÖLÜM: YÖNTEM.....	2
2.1. Araştırma Modeli.....	2
2.2. Verilerin Toplanması.....	2
2.3. Evren.....	2
2.4. Örneklem.....	2

3.BÖLÜM: 19.YÜZYILDA ORTA AVRUPA'NIN DURUMU VE NAPOLEON BONAPARTE	3
4. BÖLÜM: LUDWIG VAN BEETHOVEN'IN VİYANA'DA YAŞAMI	5
5. BÖLÜM: PATRONAJ VE KONÇERTONUN BESTELENEŞİ	7
6. BÖLÜM: KONÇERTONUN ANALİZİ	9
6.1. Allegro	9
6.1.1. Orkestral serim.....	9
6.1.2. Solo serim.....	16
6.1.3. Gelişme.....	25
6.1.4. Yeniden serim.....	31
6.1.5. Koda	39
6.2. Adagio Un Poco Mosso	43
6.3. Rondo, Allegro Ma Non Troppo	49
7.BÖLÜM: SONUÇ	68
KAYNAKÇA	70
EK 1: ORİJİNALLİK RAPORU	71
EK 2: TURNITIN RAPORU	73

ÖRNEKLER DİZİNİ

Örnek 1: 1-2. Ölçüler	10
Örnek 2: 10-16. Ölçüler	11
Örnek 3: 35- 50. Ölçüler	12
Örnek 4: 75-89. Ölçüler	13
Örnek 5: 102-114. Ölçüler	15
Örnek 6: 108-129. Ölçüler.....	17
Örnek 7: 130-144. Ölçüler.....	18
Örnek 8: 149-158. Ölçüler.....	20
Örnek 9: 152-166. Ölçüler.....	21
Örnek 10: 184-199. Ölçüler.....	22
Örnek 11: 211-216. Ölçüler.....	23
Örnek 12: 226-230. Ölçüler.....	23
Örnek 13: 256-268. Ölçüler.....	24
Örnek 14: 269-276. Ölçüler.....	25
Örnek 15: 277-284. Ölçüler.....	26
Örnek 16: 301-306. Ölçüler.....	27
Örnek 17: 328-340. Ölçüler.....	28
Örnek 18: 347-365. Ölçüler.....	30
Örnek 19: 360-379. Ölçüler.....	33
Örnek 20: 372-395. Ölçüler.....	35
Örnek 21: 407-415. Ölçüler.....	36
Örnek 22: 416-429. Ölçüler.....	37
Örnek 23: 485-496. Ölçüler.....	38
Örnek 24: 491-513. Ölçüler.....	40
Örnek 25: 505-522. Ölçüler.....	41
Örnek 26: 541-544. Ölçüler.....	42
Örnek 27: 553-556. Ölçüler.....	43
Örnek 28: 1-17. Ölçüler.....	45
Örnek 29: 23-28. Ölçüler.....	45
Örnek 30: 37-46. Ölçüler.....	46

Örnek 31: 52-56. Ölçüler.....	47
Örnek 32: 57-61. Ölçüler.....	48
Örnek 33: 79-82. Ölçüler.....	49
Örnek 34: 1-21. Ölçüler.....	51
Örnek 35: 27-44. Ölçüler.....	53
Örnek 36: 38-71. Ölçüler.....	55
Örnek 37: 104-114. Ölçüler.....	56
Örnek 38: 120-126. Ölçüler.....	57
Örnek 39: 137-141. Ölçüler.....	58
Örnek 40: 154-167. Ölçüler.....	59
Örnek 41: 187-192. Ölçüler.....	60
Örnek 42: 219-244. Ölçüler.....	62
Örnek 43: 285-290. Ölçüler.....	63
Örnek 44: 339-350. Ölçüler.....	64
Örnek 45: 397-420. Ölçüler.....	66
Örnek 46: 414-431. Ölçüler.....	67

1.BÖLÜM

GİRİŞ VE AMAÇ

1.1.Giriş

Beethoven'ın 1811 yılında tamamladığı op.73 Mi bemol Majör piyano konçertosu bestecinin bu formda yazdığı beşinci ve son piyano konçertosudur. "İmparator" başlıklı bu konçerto bestecinin başyapıtları arasında sayılmaktadır. İnsan ruhunun sıkıntılar karşısında verdiği kahramanca mücadeleyi tasvir etmektedir. Bu sanat çalışması raporunda Beethoven'ın Viyana'daki yaşamı, Orta Avrupa'nın içerisinde bulunduğu durum ve Konçertonun Bestelenişi konuları anlatılmıştır. Konçerto form, armonik yapı ve müziğin karakteri yönünden incelenmiştir.

1.2.Amaç

1.2.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Ludwig van Beethoven'ın beş piyano konçertosu arasından sonuncusu olan op.73 mi bemol majör beşinci piyano konçertosu incelenmiştir. Bu araştırmanın amacı eseri icra edecek yorumculara eserin ortaya çıkışı, yazıldığı dönemdeki tarihsel ve politik olayların besteci üzerindeki etkisi hakkında bilgi vermek ve bu bağlamda eserin icrasına katkı sağlamaktır.

1.2.2.Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Ludwig van Beethoven'ın müzik stili ve beşinci piyano konçertosu hakkında genel bilgi sahibi olunması ve eseri icra edecek yorumculara yol gösterici bir kaynak olması bakımından önem taşımaktadır.

2.BÖLÜM

YÖNTEM

2.1.Araştırma Modeli

Bu araştırma yapılırken kaynak taraması yapılarak, betimsel araştırma tekniğinden yararlanılmıştır.

2.2.Verilerin Toplanması

Araştırmanın konusuyla ilgili yazılı kaynaklar incelenmiş, veri toplama aracı olarak kaynakçada belirtilen ilgili müzik ansiklopedileri, kitaplar ve makalelerden yararlanılmıştır.

2.3.Evren

Bu araştırmanın evrenini Ludwig van Beethoven'ın Fransız İhtilali sonrası yazdığı müzikler oluşturmaktadır.

2.4.Örneklem

Araştırmanın örnekleme, Ludwig van Beethoven'ın beşinci piyano konçertosudur.

3.BÖLÜM

19.YÜZYILDA ORTA AVRUPA’NIN DURUMU VE NAPOLEON BONAPARTE

19. yüzyıl başlangıcında Avrupa’da düşünsel, sosyal ve ekonomik hayat büyük bir ivme kazanmış olmasına rağmen politik anlamda monarşinin kırılması henüz gerçekleşmemiştir. Fransız İhtilali’nin bölgedeki birçok toplum üzerindeki güçlü etkisinin sonucunda krallar artık iki yüzyıl öncesine göre çok daha az “kutsal” ve “tanrının dünyadaki görünen yüzü” olarak kabul edilmekteydi. İhtilal sonrası savaşlar devam ederken ünü tüm Avrupa’yı saran Napoleon’un kahraman kimliği, kendini tekrar imparator ilan etmesi ve çok daha agresif politikalar izlemesi nedeniyle artık açıkça sorgulanıyordu (Martin, 2007, s. 47). Kimisi için kahraman, kimisi için yalnızca bir başka tiran olarak nitelenen Napoleon’un, oluşturduğu askeri diktatörlük sistemi ile Avusturya-Macaristan İmparatorluğu’na savaş açması, Bavyera ve Güney Avusturya gibi bölgelerin Fransız İmparatorluğu’na veya ona destek veren İtalyan krallıklarına verilmesine neden olmuştur. Sosyal ve düşünsel hayatın gelişimi, Hegel’in, Schopenhauer’un fikirleri, birbiri ardına gelen teknolojik gelişmeler savaşları sonlandırmaya yetmemiş, hatta ortaya çıkan/çıkacak olan onlarca yeni fikir (Alman idealizmi, Determinizm, Pragmatizm, Marxizm) bu dönemde, çok daha renkli fakat bir o kadar karmaşık bir Orta Avrupa yaratmıştır. Tüm bu fikirler ve savaşlar, hayatın gidişatını nispeten olumsuz yönde etkiliyor olsa da, kralların güçlerini gündün güne azaltması, insanların özgürlük kavramını çok daha farklı şekilde ele alması sanat dünyasında köklü değişikliklere neden olmuştur. Bu dönem, Avrupa sanatının belki Rönesans’ta skolastik düşünce sonrası oluşan ortamdan bu yana, ilk kez bu kadar özgürleşmeye ve politize olmaya başladığı dönemdir. Fransız İhtilali’nin etkisi ile gücünü farkedenden, sadece kralların hizmetinde olan değil, gittikçe özgürleşen toplum, kişiselleşen bir sanat anlayışının da yayılmasını tetiklemiştir. Bu bağlamda, tüm diğer sanat dalları arasında, özgürlük, devrim, halkın gücü, kardeşlik gibi fikirleri ifade etmede en etkili yöntem her zaman müzik olmuştur. Bunun nedeni, müzikte yaşanan teknolojik gelişmelerin, büyüyen orkestraların,

salonların yanı sıra politik değişimler ışığında konser salonlarına girmeye başlayan toplumun fikirlerini ifade etme konusunda çok daha başarılı ve etkileyici olmasıdır. Sanatçılar ise, kıta tarihinde ilk kez bu kadar açıkça fikirlerini ifade etmeye başlayabilmiş, müzik ile ilgili yüzyıllar sonra ilk kez daha kapsamlı felsefik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bir çok birey serbest çalışma olanaklarına yavaş da olsa yine bu dönemde erişmiş, sadece saray çevresinin değil, tüm toplumun değer verdiği kahramanlara dönüşmeye başlamıştır. İşte tüm bu gelişmeler kendini, gerek coğrafi konumundan gerek zaten hali hazırda 18. yüzyıl başından beri çok hızlı gelişmeye başlayan sanat yaşamından ötürü Viyana'da en güçlü şekilde göstermiştir. Bu çalkantılı dönemin izleri, ömrü boyunca sanat yaşamında politikanın etkisi güçlü şekilde hissedilen ve halk tarafından benimsenmiş olan bir bestecinin, Ludwig van Beethoven'ın müziğinde en iyi şekilde görülmektedir.

4.BÖLÜM

LUDWIG VAN BEETHOVEN'İN VİYANA'DA YAŞAMI

Beethoven 1792 yılında daha önce ziyaret ettiği, fakat bu kez kalmayı planladığı Viyana'ya yerleşir. Bu dönem, Fransa'da devrime rağmen iktidarı elinde tutan Napoleon'un egemenliğini iyiden iyiye gösterdiği, savaş söylentilerinin her gün daha fazla arttığı bir dönemdir. Viyana'ya gelen Beethoven, bir süre boyunca bestecilik ile ilgilenmek yerine birçok öğretmen ile çalışmayı, kendini daha fazla geliştirmeyi tercih etmiştir. Beethoven'ın bu dönemi, önce J.Haydn, sonra J.G. Albrechtsberger'den aldığı kontrpuan, A. Salieri'den aldığı vokal müzik, drama dersleri, hatta keman dersleri ve kendisi pek memnun olmasa da para kazanmak için yetiştirdiği öğrenciler ile geçmiştir (Martin, 2007, s. 78-79). Besteci olarak henüz pek tanınmamış olsa dahi, tüm bu dersler dışında Beethoven, birçok piyano resitali vermiş, doğaçlamalarını aristokratik çevrelere sunmuş, bir piyanist olarak da kendini kabul ettirmeye başlamıştır. Bu dönem içerisinde Beethoven, adını duyduğu, önceki yıllardaki ziyaretlerinde buluşamadığı ve tekrar döndüğünde hayatta olmayan Mozart'ın yaptığı hataları yapmayacak, birçok patronla tanışacak, henüz ilk yaylı dörtlülerinden itibaren patronlarına ithaflarda bulunacak (Yaylı Dörtlüleri, Op.18- Prens Lobkowitz için) ve aristokrasinin gözüne girmeyi başaracaktır. Öyle ki, kendisine Bonn'dan tanınan süre bitmiş olmasına rağmen Beethoven, Prens Lobkowitz, Prens Lichnowsky ve birçok barondan aldığı destek sayesinde artık tamamen Viyana'da yaşayabilecek duruma gelmiştir.

19. yüzyıla girmeden hemen önce ününü besteci olarak da arttırmaya başlayan Beethoven özellikle piyano için bestelediği sonatlarıyla adından söz ettirmeye başlamıştır. 1800 yılına gelindiğinde müzik çevresindeki birçok insan için kendisi artık Haydn ve Mozart'ın açtığı yolun veliahtıdır. 1800 yılında ilk senfonisini besteleyen, piyano konçertolarını solist olarak çalmaya başlayan, Piyano Sonatı no.8 op.13 (Pathetique, 1798) ve Septet (1799) gibi eserlerini bastırma imkanı bulmuş ve özellikle bu iki eserle ün kazanmış olan Beethoven artık eserlerinin

neredeyse tamamını ısmarlama üzerine besteliyor ve aristokrasinin himayesinde çok daha rahat bir yaşam sürmekteydi. Tüm bu iyi yaşam koşullarına rağmen, kendisine yapılan otopsilerde de nedeni tam olarak keşfedilemeyen duyma yitimi belirtileri de tam olarak bu dönemlerde kendini göstermeye başlamıştır. Doktorunun tavsiyesi üzerine bir süre Viyana dışındaki ufak bir kasaba olan Heiligenstadt'ta yaşayan Beethoven Viyana'ya geri döndüğünde etrafındaki birçok dostu ve öğrencisinin de belirttiği üzere yaratıcılığı ile ilgili daha farklı arayışlara girmiştir (Saccenti, 2011, s. 77-78). Etrafındaki politik atmosferden fazlasıyla etkilenen Beethoven'ın bu dönemi müziğinde de artık çevresinin etkilerinin hissedilmeye başladığı bir dönem olmuştur.

5.BÖLÜM

PATRONAJ VE KONÇERTONUN BESTELENEİŞİ

Beethoven'ın bu dönemki patronları arasında belki de en önemlisi, yalnızca finansal değil, 1824'e kadar uzanabilmiş bir arkadaşlık ilişkisi de kurduğu İmparator II. Leopold'un oğlu Arşidük Rudolph'tur. 1803 yılından itibaren öğrencisi olan Rudolph'a Beethoven 14 eserini ithaf etmiştir. Bestecinin, 1809 yılında üzerinde çalışmaya başladığı ve bu formda verdiği son eser olan Mi bemol Majör 5.Piyano Konçertosu da Rudolph'a adanmış, 1811 yılında tamamlanmıştır.

5. Piyano Konçertosu, Beethoven'ın piyano konçertoları ve diğer eserleri arasında bu ikinci dönemi olarak adlandırılan Heroik dönemi en üst düzeyde yansıtan düşünsel kurgusu, bu kurgunun döneminde görülmemiş bir müzikal form ile ifade edilmesi ve her piyanisti etkileyecek, derin bir tecrübe oluşturacak virtüozite ve yaratıcılık ile yazılmış pasajları nedeniyle müzik tarihine damga vurmuş bir eserdir.

5. Piyano Konçertosu öncesinde bestelediği dört piyano konçertosunun ilk temsillerinde solist olarak görev alan Beethoven, bu eseri kesin olmamak ile birlikte büyük ihtimalle hali hazırda etkisini özellikle solist olarak hissetmeye başladığı duyma problemleri yüzünden yaşamı boyunca seslendirmemiştir. Genel bir yanlış kanı olarak ilk temsilin 1811'de bir diğer patron olan Prens Lobkowitz'in Viyana'daki sarayında Prens Rudolph'un solistliğinde yapıldığı düşünülmektedir. Fakat bu dönemde Viyana hala işgal altındadır, koşullar daha sakin olsa bile, yeni bir konçertonun seslendirilmesi Fransızların uygulaması gereğince yasaktır. 5.Piyano Konçertosu, ilk kez 1811 yılının sonunda Leipzig'te dönemin ünlü müzisyeni ve sanat direktörü F.Schneider tarafından seslendirilmiştir. İlk temsilden yaklaşık bir yıl kadar sonra, 1812 yılında öğrencisi ünlü piyanist ve eğitmen Carl Czerny tarafından da Viyana'da seslendirilen 5.Piyano Konçertosu, sonraki dönemlerde ve günümüzde de hala "İmparator" takma adı ile de anılacaktır. Konçertoya bu ismin Beethoven değil, Alman asıllı İngiliz piyanist ve besteci J.B.Cramer tarafından eserin İngiltere baskısında

verildiği bilinmektedir fakat eserin yazıldığı dönem ve Beethoven'ın konçertoda n yedi yıl önce tamamladığı 3.Senfoni ile stil anlamındaki benzerlikleri, bu senfoniye Beethoven tarafından önce "Buonaparte" daha sonra baskıda "Sinfonia Eroica" isimlerinin verilmesi gibi özellikler Cramer'in bu hareketini bir anlamda mantıklı kılar. Fakat yine de Beethoven'ın, özellikle Napoleon'un Fransız İhtilali sonrası kurtarıcı olarak sahneye çıkması ve sonra diktatörlüğünü ilan etmesi ile ilgili büyük sorunları vardır (Burnham, 1995, s. 110). Beethoven'ın bir çok mektubunda, duyma kaybı nedeniyle arkadaşlarıyla notlar aracılığı ile konuştuğu onlarca defterinde, yaşadığı dönemin tüm siyasi atmosferi hissedilirken, çok daha liberal ve özgürlükçü, Aydınlanma Çağı'nın tüm etkilerini barındıran bir sanatçı profili sezilir. Halk ayaklanmalarının sesi olarak ortaya çıkan Napoleon'un insanlığın bir kurtarıcısı mı yoksa bir başka emperyalist imparator mu olduğu sorusu Beethoven'ın kafasını uzun süre kurcalamıştır. Fakat Napoleon'un değişen tutumu, kendini imparator ilan etmesi ve birçok krallığa savaş açması, en nihayetinde Avusturya'yı da 1909 yılında fethetmesi, bu durumun Beethoven'ın hayatında ekonomik sorunlara yol açması gibi nedenler bestecinin düşüncelerini yaşamının sonuna dek değiştirecektir (Lockwood, 2003, s. 23-24).

5. Piyano Konçertosu'nun felsefik anlamda anlaşılmasında Beethoven'ın bu dönemdeki yaşamı nezdinde incelenmesi oldukça önemlidir. Konçerto için verilen "imparator" isminin hangi imparator olduğu bir yana, Beethoven'ın bu dönemde bestelediği eserlerdeki kahraman, kahramanın mücadelesi, karakter bunalımları ve Beethoven'ın nihayet kendini bulabilme vurgusu, tüm bu durumların müzikal anlamda oldukça net tematik ifadeleri ve programlı form yapısı ile yer bulmuştur.

6.BÖLÜM

KONÇERTONUN ANALİZİ

6.1. Allegro

6.1.1. Orkestral Serim

Eserin ilk bölümü oldukça kapsamlı sayılabilecek bir sonat formundadır. Esere ünlü takma adını veren ve yaklaşık 40 dakika süren konçertonun yarı süresini oluşturan bu bölüm, orkestradan görkemli bir mi bemol majör akorunun duyulması ile başlar. Konçertonun başındaki ve 13. ölçüde ilk temanın gelişine dek süren bu Açılış kısmı, piyanistin henüz ikinci ölçüde, orkestranın akoru sonrası beliren arpejleri ve dizileri ile neredeyse bir erken kadans havasındadır.

Piyano, daha henüz konçertonun başında orkestrayı domine eder ve bu oldukça gösterişli giriş tam kadans ve ilk temanın 13. ölçüde yaylılar tarafından duyurulması ile son bulur.

Örnek 2: 10-16. Ölçüler

Eserin henüz başındaki oldukça serbest ritmik yapı ve solistin neredeyse doğaçlama olduğu düşüncesi uyandıran pasajları Beethoven'ın kurguladığı kahramanın sahneye çıkışı gibidir ve bu kısa süreli "selamlama"nın hemen ardından, ritmik yapı ilk tema ile çok daha düzenli bir hale gelir. Öyle ki, bu ilk tema, hem konçertonun yazıldığı mi bemol majör tonunun dönem içerisinde ifade ettiği askeri/kraliyet anlamı, hem de kahraman fikrini sembolize etmesi açısından oldukça net ve kararlı bir yapıdadır. Serim kısmını başlatan ilk tema, yaylıların ardından üflemeliler tarafından tekrarlanıp dominanta ulaşır ve oldukça değişken armonik yapıdaki köprü-geçiş kısmı ile ikinci temaya ulaşır. İlgili minör tonda duyulan ikinci tema iki kısımlıdır. İkinci tema A kısmı (41-49.ölçü), gerek ritmik-gerek armonik yapısıyla tamamen askeri fanfar havası taşıyan ilk temanın karşısına çok daha subjektif ve neredeyse Beethoven'ın "kahraman" figürünün kendi içinde şarkıladığı naif bir marş yapısında çıkar.

The image shows a musical score for Example 3, measures 35-50. The score is in 3/4 time and features a piano accompaniment with a red box highlighting measures 35-50. The piano part includes dynamics like 'dim.', 'pp', and 'pizz.'. The orchestral part includes Clarinet (Clar.), Flute (Fag.), Horn (Cor.), and Timpani (Timp.). The horn part has a 'Solo.' section with 'dolce' and 'sempre pp' markings. The timpani part has a 'pizz.' marking.

Örnek 3: 35- 50. Ölçüler

Kısa süren bu ilk kısım yerini ikinci tema B kısmına bırakır. B kısmında minör atmosfer değişir ve tema korno ve timpaninin önderliğinde yeniden mi bemol majör'de duyulur. Epik ve askeri stile hemen dönülmese de korno ve özellikle timpaninin ritmik yapısından aslında bu kısmın da görkemli havanın izlerini barındırdığı söylenebilir. 57. ölçüde kemanların genel olarak vurmali çalgılardan alıştığımız yapıdaki ritim ile sunduğu tema, yeni bir geçiş kısmının başlangıcıdır. Tekrardan minör tona gidecek izlenimi veren ve değişken armonik yapıdaki bu kısım ani şekilde birinci temanın tekrar duyulması ve hızlı gelişimi ile, yarım kadans ile çözüldüğü 78. ölçüye kadar devam eder. 78. ölçüde başlayan üçüncü tema gerek tam kadans sonrası giriş yapmaması, gerek de duyuş olarak kapanış kısmının başlangıcı gibi görünse de konçertonun özellikle solo kısımlarında tek başına tekrarlandığı, geliştirildiği ve kendisinin de içine dahil olduğu bir kapanış kısmının fazla uzun olduğu düşünüldüğünde ayrı bir kısım olarak ele alınması formun daha iyi açıklanması açısından faydalı olacaktır. Birbirine legato olarak

bağlanan dizilerle sunulan bu tema, oldukça kısa bir kadanstan ibarettir ve iki kez tekrarlanması ile 86. ölçüde yine küçük bir köprü kısmı eseri serim kısmının kapanış bölümüne ulaştırır.

This musical score shows measures 75-86. The top system consists of five staves: two for the vocal line (soprano and alto), two for the piano accompaniment (treble and bass clefs), and one for the cello/contrabass. The bottom system consists of three staves: piano accompaniment (treble and bass clefs) and cello/contrabass. A red box highlights measures 78-86. In this section, the vocal line features a melodic phrase with a first ending (1.) and a second ending (2.). The piano accompaniment includes dynamic markings such as *p dol.* and *p*.

This musical score shows measures 75-89. The top system consists of five staves: two for the vocal line (soprano and alto), two for the piano accompaniment (treble and bass clefs), and one for the cello/contrabass. The bottom system consists of three staves: piano accompaniment (treble and bass clefs) and cello/contrabass. A red box highlights measures 75-89. In this section, the vocal line features a melodic phrase with a first ending (1.) and a second ending (2.). The piano accompaniment includes dynamic markings such as *cresc.* and *f*.

Örnek 4: 75-89. Ölçüler

86. ölçüden itibaren neredeyse yalnızca tonik ve dominant vurgusunun tekrarlandığı armonik yapı, 97. ölçüde gelen kapanış kısmı ile daha lirik ve sakin bir yapıya bürünür. Konçertonun solo yazısında da önemini bir süre sonra gösterecek olan üçleme ritim yapısı divize şekilde bulunan viyolalarda ilk kez eşlik olarak duyulur. Bu kısımda müziğin bir kapanışa doğru sakinleşmesine rağmen, viyolonsel ve kontrabas partisinde yine konçertonun bu ilk ritornellosuna etkisini güçlü şekilde koyan epik karakterin ritmik izleri de görülür. Bu ritmik izler gittikçe güçlenir ve dominant olan si bemol'de tamamen yoğunlaşarak tüm orkestradan duyulur. Dominantta ısrarcı şekilde bulunan orkestranın içinden kromatik bir dizi ile ortaya çıkan solo piyano orkestra ile birlikte mi bemol majör tonuna, Klasik Dönem konçertolarında solistin ilk giriş kısmında yine pek alışık olunmadığı şekilde uzun bir “kadans trili” ile çözülür ve tam bu anda konçertonun Solo Serim kısmı, 107. ölçüde başlamış olur.

..... *arguo*

Fl.
Ob.
Clar.
Fag.
Cor.
Tr.
Timp.

cresc.
cresc.
cresc.
cresc.
cresc.

pizz.
pizz.
pizz.
pizz.

cresc.
f
cresc.
f
cresc.
f

Fl.
Ob.
Clar.
Fag.
Cor.

dim.
dim.
dim.
dim.
dim.

p
p
p
p
p

dim.
dim.
dim.
dim.
dim.

pp
pp
pp
pp
pp

arco
arco
arco
arco
arco

arco
arco
arco
arco

arco
arco
arco
arco

Örnek 5: 102-114. Ölçüler

6.1.2. Solo Serim

Her ne kadar 107. ölçüde dominant ile küçük bir giriş yapmış olsa da beklenen birinci tema yine beklenen ana tonda kendisini 111. ölçüde yalın bir şekilde duyurur. Fakat konçertonun ilk bölümünün birçok kısmında olduğu gibi, burada da Beethoven ilk temayı sadece dört ölçü boyunca duyurarak, sonuca ulaştırmaz ve 115. ölçüden 150. ölçüye dek sürececek geçiş kısmını bu kez solo piyanonun da katılımı ile daha renkli ve söyleşiye dönüşür.

The image displays a musical score for the Solo Serim section, consisting of four systems of music. Each system is highlighted with a red box. The first system shows the piano part with a 'dim.' marking and a 'dolce' marking. The second system shows the piano part with a '3' marking. The third system shows the piano part with a '7' marking. The fourth system shows the piano part with a '6' marking. The score is written for piano and strings, with the piano part in the upper staves and the string parts in the lower staves. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 3/4.

The image displays a musical score for Example 6, measures 108-129. The score is for a full orchestra and piano. The orchestral parts include Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), Horn (Cor.), Trumpet (Tr.), and Timpani (Timp.). The piano part is shown in grand staff notation. A red box highlights a specific section of the piano part, measures 108-129, which features a complex rhythmic pattern with triplets and a 'cresc.' marking.

Örnek 6: 108-129. Ölçüler

130. ölçüde kısa süren orkestranın coşkulu atmosferini solist daha naif fakat yine ilgili minör tondaki (mi bemol minör) karamsar arpejler ile keser.

Fl.

Fag.

p

cresc.

sforzato

Fl.

Ob.

Fag.

Fl.

Ob.

Fag.

Örnek 7: 130-144. Ölçüler

Piyano, yarım kadans ile girdiği bu geçiş kısmında iken bas hattı sol bemol notasında ısrar etmeye başlar. Piyano, doğaçlama yapısında serbest seyreden dizilerle belirsiz bir hava yaratır fakat bu ortam nihayetinde ikinci tema A kısmına sol bemol, fa diyez olarak kullanılarak enarmonik modülasyon ile 151. ölçüde si minör tonunda çözülr. Konçertonun henüz ritornello kısmında ikinci tema olarak ilgili minör tonda gelen ikinci tema A kısmının, solo serim kısmında si minör'de duyurulması bu dönem için oldukça yenilikçidir. Ayrıca bir önemli fark da orkestral serim kısmında hafif bir marş stilinde olan ikinci tema A kısmının, solo serim'de çok daha pastoral bir havada kendini göstermesidir. Bu pastoral havayı stabil armoni ve piyano partisinde temaya eklenmiş tekrar eden notalar yaratır, fakat pastoral hava ile ilgili en önemli etken ilk olarak viyolalardan duyulmuş üçleme ritminin burada tekrar eden, melodiye akorlar içerisinde eklenmiş notalar eşliğinde 12/8'lik bir duyuş içerisinde sunulmuş olmasıdır (Plantiga, 1998, s. 147).

The image displays a musical score for measures 149-158. The score is in 3/4 time and features a complex rhythmic pattern in the piano part. The piano part is marked 'pp leggiermente' and 'dim.'. The string parts are marked 'pizz.' and 'pp'. The woodwind parts include Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), and Bassoon (Fag.). The string parts include Violin (Vic.) and Viola (Vcllo.). The score is divided into two systems. The first system shows the piano part and the string parts. The second system shows the woodwind parts and the string parts. A red box highlights the piano part in the first system and the woodwind parts in the second system.

Örnek 8: 149-158. Ölçüler

Eserin bu kısmına gelene dek belirli ani ritmik ve armonik değişimler yaşanmış, karşıt yapıdaki temalar sunulmuş olsa da ikinci temanın solo serimde birçok parametresinin tamamen farklılaşmış olarak duyulması (tonalite, ritim, orkestrasyon) eserin programlı izlenimi veren özelliklerinden biridir. İkinci temanın gelişi, kahramanın etrafındaki tüm olup bitenler ve onlarla ilişkisinden dışarıya çıkıp, daha derin ve ifadeli bir anlatım sunmaya başlaması ile eserin önemli bir anını temsil eder. İkinci temanın B kısmı da 158. ölçüde orkestral serim

kısımındakine göre daha farklı, fakat benzer sakinlikte, piyanonun legato lirik melodisi ile duyurulur.

The image displays a musical score for Example 9, measures 152-166. The score is in B-flat major and 4/4 time. It features a piano (p) and a clarinet (Clar.) part. The piano part has a prominent legato melody in the right hand, which is highlighted with a red box. The clarinet part has a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The score includes various dynamics such as pp, p, and cresc. (crescendo).

Örnek 9: 152-166. Ölçüler

Bu kısa B kısmı, hemen yerini geçiş kısmına bırakır fakat bir diğer farklılık da geçiş kısmı girişinde ikinci temanın A kısmının bu kez beşinci derecenin dominantı (V/V) olan Fa notası üzerinde majör şekilde duyulmasıdır. Eserin bu kısmında karşıtlıklar gerek değişen ani dinamik değerler gerek tonaliteler gerek genişletilen/daraltılan, çeşitlendirilen ritmik yapılar ile kendini daha fazla göstermeye başlar. 184. ölçü itibari ile üçüncü temanın varyasyonları piyano tarafından duyurulur fakat tonal merkez gösterişli pasajlarla gittikçe yön değiştirmeye başlar.

The image displays a musical score for Example 10, measures 184-199. The score is in 2/4 time and features a variety of instruments including Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), and Horns (Cor.). The piano part is highlighted with a red box, showing complex rhythmic patterns and dynamic markings like 'sempre stacc.' and 'sfz'. The score is divided into three systems, each with five staves. The first system includes Flute, Oboe, Clarinet, Bassoon, and Horns. The second system includes Oboe, Clarinet, Bassoon, and Horns. The third system includes Oboe, Clarinet, Bassoon, and Horns. The piano part is shown in the bottom two staves of each system.

Örnek 10: 184-199. Ölçüler

Solistin yeteneklerini sergileme fırsatı bulduğu bu kısım 211. ölçüde kapanış kısmına girer fakat kapanış kısmı da bu kez çok daha fazla genişletilmiş, oktavlar ile güçlendirilmiş ve daha gösterişli bir yapıdadır.

Örnek 11: 211-216. Ölçüler

227. ölçüde nihayet dominant tonalite olan si bemol majorde birinci tema duyulur.

Örnek 12: 226-230. Ölçüler

Birinci tema oldukça güçlü ve coşkulu bir halde gelse de Beethoven burada orkestral serimde tonik tonda geçiş kısımlarında yaptığı gibi yeni tonda gelen birinci temayı da dönüştürmeye başlar ve 242. ölçüde üçüncü tema yeni tonda duyulsa da kapanış kısmında beklenmedik bir değişim ile Sol Majör'ün dominantı alanına girer ve yine noktalı ritmlerin ısrarlı dominant (re majör) 7'li akoru üzerinde kalması ile hızını hiç kaybetmeden Gelişme kısmına 264. ölçüde varır.

The image displays a musical score for Example 13, measures 256-268. The score is in 3/4 time and features a key signature of one flat. It includes staves for Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), and Piano (P). The score is divided into two systems. The first system shows the woodwinds and piano accompaniment. The second system shows the piano accompaniment and the piano part. The score includes dynamic markings such as 'cresc.', 'dim.', 'p più p', and 'pp'. A red box highlights a specific section of the score, likely the transition point mentioned in the text.

Örnek 13: 256-268. Ölçüler

6.1.3. Gelişme

Solo serim bölümünün oldukça kısa giriş kısmı, gelişmenin başlangıcında piyano ve orkestranın dialogu ile sunulur ve 276. ölçüde gelişimin ilk kısmı başlar.

The image shows a musical score for the development section of Beethoven's Piano Concerto No. 5, measures 269-276. The score is in G major and 3/4 time. It features a piano solo in the upper staves and an orchestral accompaniment in the lower staves. The piano part begins with a series of chords marked 'pp' and 'p dolce'. The orchestral part includes strings and woodwinds, with a red box highlighting a specific passage in the woodwind section.

Örnek 14: 269-276. Ölçüler

Beethoven, 5. Piyano Konçertosu'nda özellikle form anlamında daha önce çalıştığı Haydn ve müziğini bildiği Mozart'ın tarzına göre modernist bir yaklaşım içinde olsa da ilk bölümün gelişme kısmı oldukça geleneksel yapıdadır. Beethoven'ın birçok eserinde karşımıza çıkan ve Romantik Dönem'i önceleyen tüm müzikal düşüncelerine rağmen, yaşamının bu yılları oldukça başarılı bir Viyana Okulu bestecisi olduğunu da ispat ettiği yıllardır. Gelişim'in bu ilk kısmı da, kısa giriş ardından piyano arpejleri ve üflemeli çalgıların da beklendiği gibi "Sturm und Drang" karakterinde kendini belli eder. Gelişimin girişinde, orkestranın dominant akoru üzerinden sol majöre ulaşmış olan piyano ilk kısma ilgili minör ton olan do üzerinden hızlı arpejler ile üflemelilerin sololarına eşlik etmeye başlar. Yine gelişim kısmının önemli bir özelliği olarak beklendiği gibi armoni çok daha kaygan bir zemin üzerindedir. Üflemeliler, serim kısmının ilk temasını önce do

(klarinet ve flüt), sonra sol (obua ve fagot) minör tonlarında piyanonun arpejleri eşliğinde duyurur.

The image displays a musical score for Example 15, measures 277-284. The score is in 3/4 time and features a piano accompaniment with arpeggiated chords and a woodwind section. The woodwinds include Flute (Fl.), Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), and Oboe (Ob.). The piano part is marked 'p dolce' and 'leggermente'. The woodwinds play a melodic line in the minor mode. The piano part features arpeggiated chords in the right hand and a bass line in the left hand. The score is divided into two systems, each with a red box highlighting a specific passage in the woodwind part.

Örnek 15: 277-284. Ölçüler

Her ne kadar armoni değişkenlik gösterse de 292. ölçüde başlayan ve solistin daha çok belirginleştirmeye başladığı gelişim'in ikinci kısmı fa minör alanında ilerler ve bu tekrar bir do eksenine dönüş fikri verir. Fakat yaylılarda perküsif bir ritm kalıbı, piyano da ise hızla değişen arpejler eşliğinde kendini gösteren, fa üzerinden başlayan hem dinamik hem de ritmik olarak hızla sıklaşan kromatik yürüyüş, mi bemol majörün dominantı olan si bemol notasına kadar devam eder. Gelişimin ikinci kısmı si bemol üzerinden müziği toniğe taşımaz, aksine bas hattı si bemol notasına ulaşsa dahi armoni, eksik akorların yoğunlaşması ile tekrar ulaşacağı noktanın tahmini zor bir yapıya bürünür. 304. ölçüde başlayan gelişimin üçüncü kısmı tüm orkestradan ritmik unisonlar eşliğinde duyulan, piyano tarafından aynı kalıplar ile güçlü şekilde tekrarlanan akorların egemenliğindedir.

The image shows a musical score for Example 16, measures 301-306. The score is in F minor and 3/4 time. It features a woodwind section (Flute, Oboe, Clarinet, Bassoon, Cor Anglais, Trumpet) and a piano. A red box highlights the piano part from measure 304 to 306, showing a dense, rhythmic texture of chords and arpeggios. The piano part is marked 'pp' and 'ad.'

Örnek 16: 301-306. Ölçüler

Piyano, bu akorları solo serimin girişine benzer yapıda bir pasajla hemen tekrardan üflemliler ile diyalogların olduğu hareketli, merdiven armonilerini kullandığı bir bölmeye taşır.

333. ölçüye gelindiğinde orkestra yine sol pedal notasında duraklamıştır ki piyano yeniden tüm atmosferi değiştirerek gelişimin dördüncü kısmına, solo serimin kapanış temasını kullanarak ani pianissimo dinamik değişikliği eşliğinde girer. Gelişimin dördüncü kısmındaki bu kapanış teması, farklı ton merkezlerinde, orkestra ile diyalog halindeki solo piyano tarafından sunulur.

The image shows a musical score for piano and orchestra, measures 328-340. The score is in G major and 4/4 time. It features a piano solo and an orchestral accompaniment. The piano part is marked 'pp' and 'espressivo' in the first system, and 'sempre più piano' and 'p dim.' in the second system. The orchestral part includes strings, woodwinds (Clarinet, Flute), and brass (Trumpet, Trombone). The piano part has a 'tr.' (trill) in the third system. The orchestral part has a 'cresc.' (crescendo) in the third system. The piano part has 'pp legato' in the fourth system.

Örnek 17: 328-340. Ölçüler

350. ölçüde piyanonun üst oktavlardan duyurduğu hat, çevrilen eksik akorlar ile gittikçe yavaşlayarak kaybolur fakat bu sırada önce yalnızca viyolalar ile başlamış olan, eserin ritmik anlamda imzalarından olan kalıp, ikinci kemanların, basların ve hemen sonrasında tüm orkestranın eklenmesi ile dominant (sib) üzerinde, yine unison olarak fortissimo dinamik ile büyür, 362. ölçüye gelindiğinde yeniden serim kısmına beklenildiği üzere güçlü bir mi bemol akoru ile varılır.

The image displays a musical score for piano, consisting of three systems of staves. The first system shows the piano part with a red box highlighting a passage starting at measure 350. The second system shows the piano part with a red box highlighting a passage starting at measure 358. The third system shows the piano part with a red box highlighting a passage starting at measure 362. The score includes dynamic markings such as *pp*, *dim.*, and *ppp*, and articulation markings like accents and slurs. The key signature is one flat (B-flat).

Fl.
Ob.
Clar.
Fag.
Cor.
Tr.
Timp.

Vn. I
Vn. II
Vcl.
Vcl.
Cb.
P.

Örnek 18: 347-365. Ölçüler

6.1.4. Yeniden Serim

Konçertonun bu ilk bölümünün yeniden serim kısmı, form itibariyle sonat formundan beklenen bir yapıda seyretse de Beethoven'ın bu klasik döngüyü solo partisinde görülen varyasyonlar ve orkestrasyondaki renk değişimleri ile büyük ölçüde kırmayı hedeflediği hissedilir. 363. ölçüde ilk konu ile değil yeniden giriş kısmıyla bizi müziğin en başına döndüren solo piyano bu kez çok daha görkemli arpejler ve diziler ile ilk temaya 372. ölçüde ulaşır.

The image displays a musical score for the first movement of Beethoven's Concerto No. 5, specifically the recapitulation section. The score is written for piano and orchestra. The piano part is in G major and 3/4 time. The orchestral part is in G major and 3/4 time. A red box highlights a section of the piano solo part starting at measure 363, which is characterized by rapid arpeggiated chords and a descending scale. The score is divided into measures, with a large 'S' marking the beginning of the recapitulation section. The piano part is marked with 'ff' (fortissimo) and 'p' (piano) dynamics. The orchestral part is marked with 'ff' (fortissimo) and 'p' (piano) dynamics. The score is written in a standard musical notation with a treble clef for the piano and a bass clef for the orchestra.

A system of six staves of musical notation. The top two staves are treble clefs, and the bottom two are bass clefs. The middle two staves contain complex rhythmic patterns with many beamed notes. The system concludes with a double bar line.

A system of two staves, treble and bass clef, enclosed in a red border. It features a complex, fast-paced melodic line with many beamed notes and rests. The notation includes various rhythmic values and accidentals.

A system of six staves of musical notation, similar to the first system, with treble and bass clefs and complex rhythmic patterns.

A system of six staves of musical notation, similar to the first system, with treble and bass clefs and complex rhythmic patterns.

A system of two staves, treble and bass clef, enclosed in a red border. It features a complex, fast-paced melodic line with many beamed notes and rests. The notation includes various rhythmic values and accidentals. The word "senza tempo" is written above the staff.

A system of six staves of musical notation, similar to the first system, with treble and bass clefs and complex rhythmic patterns.

The image shows a musical score for Example 19, measures 360-379. The score is in G major and 3/4 time. It features a piano solo in the right hand and an orchestra. The piano part is marked 'p dolce' and 'dolce'. The orchestra includes Flute, Oboe, Clarinet, Bassoon, Cor Anglais, Trumpet, and Timpani. A red box highlights a specific passage in the piano part.

Örnek 19: 360-379. Ölçüler

372. ölçüde ilk temayı aynı şekilde duyuran orkestra, 382. ve 384. ölçülerde piyanonun orkestra temalarını tekrar edişi ile ufak kesintilere uğrar, yani diğer bir anlamıyla ilk tema, solo piyanonun da desteği ile sunulmuştur. Bu kısımlarda solo piyano bir anlamda orkestranın melodilerini eko halinde, orkestraninkinden daha rafine bir eşlik yapısı ile sunar.

sempre pp

scritto pp

scritto pp

scritto pp

Clar.
Fag.
Cor.

forzato

The image shows a page of a musical score, likely for a piano and orchestra. The score is in 2/4 time and features a piano part with a complex rhythmic pattern and an orchestra with woodwinds and strings. The piano part is highlighted with a red box. The woodwinds (Clarinet, Bassoon, and Horn) are also highlighted with a red box. The piano part is marked 'sempre pp' and 'scritto pp'. The woodwinds are marked 'forzato'.

Örnek 20: 372-395. Ölçüler

393. ölçüde geçiş kısmı tekrar başlar. Serim kısmında daha geç gelen geçiş kısmının burada la bemol majör (subdominant) tonunda daha erken gelişi, müziğin bu kısmında açıkça görülen hem orkestral hem de solo serim fikrinin birleştirilmiş olmasından kaynaklanıyor olabilir. Beethoven, bu amaçla bu kısımda soloya orkestra ile daha fazla iletişim içinde kaldığı pasajlar ve çok daha tutti-solo yapıda hızla değişen bir kimlik vermiştir. 402. ölçüye kadar subdominant üzerinde seyreden zorlu ve gösterişli piyano pasajları nihayetinde solo serimin ikinci temasını hazırlayan enarmonik modülasyon alanına girer (Db=C#). 409. ölçüde ikinci tema bu kez Do diyez minör tonunda duyulur.

Örnek 21: 407-415. Ölçüler

416. ölçüde tekrar bir enarmonik modülasyon ile Re bemol majör alanına solo serimin ikinci temasının lirik B kısmı başlar fakat bu kısım yeniden solo serime ait olan bir bölme yerine bu kez orkestranın seriminde mi bemol minör tonunda duyurulmuş naif marşın (41-49.ölçü) majör halde karşımıza çıkışı ile 424. ölçüde devam eder.

Örnek 22: 416-429. Ölçüler

432. ölçüde geçiş kısmı dominant üzerinde başlar. Solist, bu kısımda yeniden orkestranın ilk temasının materyali üzerinde birçok tonda sunulan diziler ile geçiş kısmında kendini gösterir. 478. ölçüdeki kapanış kısmına kadar devam eden geçiş bölümü piyanonun daha önce kullandığı birçok materyali tekrar ettiği ve olabildiğince geliştirdiği bir kısımdır. Kısa kapanış kısmının kromatik dizilerle coşkulu bir orkestral tutti ile tipik konçerto geleneği olarak orkestra seriminin ilk

temasına bağlanır. Fakat Beethoven bu temayı kısa tutar, hızlıca subdominant bölgesine giren orkestra noktalı ritimler ile ısrarcı bir şekilde müziği kadansa hazırlar. Önce la bemol, daha sonra la naturel sonra da dominant olan si bemolde bu yapıyı tekrarlayan orkestra çekilir ve 497. ölçüde kadans ile birlikte koda kısmı başlar.

The image displays a musical score for Example 23, measures 485-496. The score is in G major and 3/4 time. It features a complex orchestral texture with multiple staves. Red boxes highlight specific sections: a large box around measures 485-496, a smaller box around a piano solo in measure 497, and another box around a piano solo in measure 498. The score shows a transition from a subdominant key (F major) to the dominant (D major) and finally to the tonic (G major).

Örnek 23: 485-496. Ölçüler

6.1.5. Koda

Bu eserin elyazmaları ile ilgili önemli bir konu Beethoven'ın eserin bu kısmında düştüğü “*Non si fa una Cadenza, ma s'attaca subito il seguente*” (*Kadans çalmayın, hemen bir sonraki kısma geçin*) notudur. Orkestralarda duyulan bu ısrarlı durgu (point d'org)lar tipik bir kadans başlangıcı izlenimi verse de eserin bu kısmında Beethoven'ın kendi yazdığı koda kısmına bir başka kadansa gerek olmadan hemen geçilmesi notunun nedeni büyük bir ihtimalle kendi konçertolarını artık çalmayan bestecinin mutlaka memnun kalacağı bir kadans duymak istemesidir (Hailparn, 1981, s. 95). Bunun bir diğer kanıtı, Beethoven'ın yine bu dönem itibarıyla eski konçertolarına da kadanslar bestelemeye başlamış olmasıdır. Koda kısımları, yalnızca bu eserde değil, birçok diğer Beethoven eserinde önemli yer tutar ve bestecinin müziğin dramatikliğini üst düzeye taşımada kullandığı önemli araçlardandır. Bunda epey başarılı olan Beethoven'ın bu yeteneğini, uzun yıllar piyano ile doğaçlamalar yaptığı konserlere borçlu olduğu söylenebilir. Koda, 496. ölçüde dominant nota olan si bemol üzerinde kromatik yapıda seyreden bir giriş kısmı ile başlar ve sanki ufak bir kadansmışçasına tipik ve uzun bir kadans trili, dominant akoru ile birlikte duyulur.

Musical score for Example 24, measures 491-513. The score is in 3/4 time and features a piano solo. A red box highlights a specific passage in the upper right corner of the first system.

NB. Non si fa una Cadenza, ma s'attaca subito il seguente.

Musical score for Example 24, measures 491-513. The score is in 3/4 time and features a piano solo. A red box highlights the entire second and third systems of the score.

Örnek 24: 491-513. Ölçüler

508. ölçüde ise bir anda atmosfer değişir ve solo piyano orkestra seriminin ikinci temasının A kısmı olan naif marşı mi bemol minör tonunda duyurur. Bunun çıkışında beklenmedik bir şey olur, o da kornların temanın tekrarında mi bemol majör tonunda bu kısma katılmalarıdır. 516. ölçüde kornlar piyanonun temasını majör şekilde çalarken solist arpejler ile gösterişli pasajlarına bu kez eşlik ederek devam eder.

The image shows a musical score for Example 25, measures 505-522. The score is in G minor and 3/4 time. It features a piano part with a tremolo in the right hand and a bass line in the left hand. The piano part is marked 'dim.' and 'pp leggiermente'. The score includes parts for Cor. (Cor Anglais) and a string section. Red boxes highlight specific passages in the piano part and the Cor. part.

Örnek 25: 505-522. Ölçüler

524. ölçüde kemanların orkestral serim kısmındaki ile aynı şekilde sunduğu geçiş bölümü teması hem piyanoda hem bas hattında ters yapıda seyreden kromatik yapı ile gerginliği gittikçe artırır ve bu kısım orkestrayı koda içerisinde son büyük ritornellosuna 529. ölçüde ulaştırır. Bu kısmın tam anlamıyla bir koda olduğunun bir diğer imzası da Beethoven'ın solist ile orkestra arasındaki dialogları üst düzeye çıkarmasıdır. 529. ölçüde gelen ana tema hemen piyano tarafından coşkulu arpejlerle ve solo olarak karşılanır, orkestranın altıncı derece olan do üzerinden temayı yinelemesi ile 535. ölçüde solo piyano do minör üzerinden yeniden mi bemole ulaşmak üzere bu kez sol bemol majörü bile duyurduğu, daha

romantik bir armonik yapıdaki geçiş kısmına yol alır. Bu kısım hemen 542. ölçüde mi bemol alanına girer ve bu kısımda üflemeleli enstrümanlardan kapanış bölümü teması duyulur. Piyano üflemelelerinin naif melodisi ve yaylıların basit eşliği üzerinde yapıyı arpejlerle dokur.

The image shows a musical score for Example 26, measures 541-544. The score is in 3/4 time and features a piano accompaniment with arpeggiated chords and a woodwind section. A red box highlights the woodwind section from measure 542 to 544, showing the transition to a new key signature (one flat) and the entry of the woodwinds. The woodwind section includes Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), Cor Anglais (Cor.), Trumpet (Tr.), and Timpani (Timp.). The piano part is in the lower register, with the right hand playing arpeggiated chords and the left hand playing a simple bass line. The woodwind section is in the upper register, with the Flute and Oboe playing a melodic line, the Clarinet and Bassoon playing a harmonic line, and the Cor Anglais playing a simple bass line. The Trumpet and Timpani are also present in the woodwind section.

Örnek 26: 541-544. Ölçüler

561. ölçüye gelirken solo serim öncesinde orkestradan duyulan dominant akorunda ve marş ritmindeki hazırlayıcı yapıyı solist bu kez kendisi çalar.

Örnek 27: 553-556. Ölçüler

561. ölçüde kapanış kısmının son bölümüne girilir. Bu kısım ve eserin ilk bölümü artık yalnızca dominant-tonik akorların büyük bir coşku ile sunulduğu fanfar yapısında son bulur.

6.2. Adagio Un Poco Mosso

5. Piyano Konçertosu'nun ikinci bölümü, si majör tonunda, oldukça lirik, kısa bir Adagio'dur. Bu bölüm, si majör gibi mi bemol majör'e oldukça uzak bir tonda yazılmış görünüyor olsa da konçertonun henüz ilk modülasyonunun si minör tonuna olduğunu hatırlamak gerekir. İkinci bölüm, yaylıların bir kısmının sürdün (kemanlar), bir kısmının sürdinsiz (viyolalar), bir kısmının ise pizzicato (cello, kontrabas) olarak neredeyse koral yapısında ritmik ünisonlar ve cümlemeler ile sunduğu huzurlu tema ile başlar. Bu bölümün form yapısı varyasyon formuna yakın olsa da yalnızca ona ait bazı özelliklerin kullanıldığı serbest bir tarzda

olduğunu söylemek doğru olacaktır (Plantiga, 1998, s. 176). Ana tema, oldukça düzenli bir yapıda başlar, bir yarım kadans ile 10. ölçüde duraksar, sonra tekrar edilen kuyruk kısmı tam kadans ile ana tona tekrar oturur. Bu anda yine ana temaya ait olarak sayabileceğimiz iki ölçülük bir kapanış kısmı belirir ve solist üç kez yinelenen tonik akorlarının sonuncusunda 16. ölçüde devreye girer.

Adagio un poco mosso.

Adagio un poco mosso.

con sordino
con sordino
pizz.
arco
cresc.
cresc.
cresc.

Örnek 28: 1-17. Ölçüler

Solistin girdiği anda yaylılar uzun akorlar ile piano dinamikte kalır, burada solist ritmik kontrolü, üçlemeler eşliğinde Romantik dönem formu olan Nocturne tarzına benzer yapıda sunduğu naif bir ilk tema ile ele alır. Arpejler eşliğinde sunulan melodi, beklemeden merdiven armonilerle tonik olan fa diyez alanına oturur. Piyano fa diyezi solo olarak da onaylar, ancak yaylılar iki ölçülük bir geçişle tonaliteyi re majör'e çevirir.

Örnek 29: 23-28. Ölçüler

28. ölçüde solist yeniden ilk temayı, bu kez obua ve kornların da katıldığı sakin atmosfer içerisinde sunar, ancak dört ölçü içerisinde bir anda kısa süren bir gelişme kısmına giren solist, neredeyse kadans havasında re majör içerisinde sunduğu yapıyı gittikçe genişletir ve 39. ölçüde başlayan kromatik tril dalgası, piyanoda ufak bir decrescendo ile ana temanın ilk varyasyonuna bağlanır. 45. ölçüde başlayan bu ilk “varyasyon”da yaylıların tamamı pizzicato iken, piyanoda üçlemeler ve dolgun akorlar görülür.

The image displays a musical score for Example 30, measures 37-46. The score is in G major and 3/4 time. It features a piano part with a complex rhythmic pattern of chords and a solo part with a melodic line. The score is divided into two systems. The first system shows the piano part with a 'dim.' marking and the solo part with a 'tr.' marking. The second system shows the piano part with a 'cresc.' marking and the solo part with a 'cantabile' marking. The piano part is marked 'pizz.' (pizzicato) throughout. The solo part is marked 'p' (piano) and 'cresc.' (crescendo).

Örnek 30: 37-46. Ölçüler

Üflemelilerin de girişiyle temayı forteye taşıyan solist, son kadans akorlarında çekilir, bu bölmede yaylılar devreye girer ve tekrardan beklenildiği gibi yarım kadansta kalır. Orkestrada duyulan ana temadaki iki ölçülük ufak kapanış kısmı, aynı armonik yapının arpejlerle uygulandığı solist tarafından duyurulur. Fakat solist kapanış kısmını oldukça serbest yapıda tekrar ettiği akorlar ile uzatır, bu geçiş kısmı aynı zamanda ikinci varyasyon için bir köprüdür.

The image displays a musical score for Example 31, measures 52-56. The score is in 3/4 time and features a complex arrangement of instruments. The first system shows a string quartet with a red box highlighting measures 52-54. The second system shows a piano with a red box highlighting measures 52-54. The third system shows a string quartet with a red box highlighting measures 52-54. The fourth system shows a string quartet with a red box highlighting measures 52-54. The score includes dynamic markings such as 'f', 'dim.', and 'p', and performance instructions like 'arco', 'pizz.', 'molto legato', and 'cresc.'.

Örnek 31: 52-56. Ölçüler

Böylelikle 60. ölçüde ikinci varyasyon yine ana tonda ana tema ile duyurulur. İkinci varyasyon, üflemeli çalgıların temayı, yaylıların senkoplu girişile duyurduğu ve solistin Alberti bası stilinde iki elde ördüğü, armoniyi destekleyen hattı ile kurgulanmıştır.

The image shows a musical score for Example 32, measures 57-61. The score is in G major and 3/4 time. It features a piano (p) and a horn section. The piano part has dynamics markings: *dim.*, *cresc.*, and *dolce*. The horn section has markings: *p*, *arco*, and *p*. A red box highlights the final measures of the piano and horn parts.

Örnek 32: 57-61. Ölçüler

Bu hat neredeyse bölümün sonuna kadar korunur fakat armonik yapı 72. ölçüde, kırık kadans sonrası kapanış kısmına geçmeden önce kırılmaya başlar. Tonik ve dominant pedalları üzerine gelen eksik akorlar ve solistin gittikçe alt oktavlara uzanan hattı, nihayet si notası üzerinde sonlanır. 79. ölçüde bu kez iki fagottan sonlanan hat üzerinde oktav aralık ile si notası duyulur. 80. ölçüde ise beklenmedik bir şekilde bu si pedal notaları, yarım ton aşağıya si bemol'e iner. Bu kez kornlarda, bir sonraki bölümün ilk ölçülerine dek (90.ölçü) ortadan kaybolmayacak si bemol pedalı belirir. Si bemol, yalnızca bir kez daha yenilenir ve pizzicato yaylılar 81.ölçüde Mi bemol Majör tonuna tam kadans yapar. Tam bu esnada solist, kornların pedal tonu üzerinde, neredeyse o an aklına gelmişcesine, doğaçlama yapıda, son bölüme ait ufak fragmanları hala Adagio olan tempo içinde duyurmaya başlar. Bu iki ölçülük kapanış/köprü kısmı, Adagio'yu son bölüm olan coşkulu Rondo'ya bestecinin attaca notu ile durmaksızın bağlar.

RONDO.

Fl. Allegro.

Woodwind and string staves including Oboe (Ob.), Clarinet in B-flat (Clar. in B.), Bassoon (Fag.), Cor Anglais (Cor. *sempre pp*), Trumpet (Tr.), and Timpani (Timp.).

Allegro.

Piano score with dynamic markings *pp*, *p*, *espress*, and *al. ed.* A red box highlights a section of the piano accompaniment.

Allegro.

String staves with the instruction *senza sordino* (without mutes).

Cor.

Cor Anglais staff with a melodic line.

Mit Nachdruck.

Piano score with dynamic markings *pizz.*, *cresc.*, and *arco*. A red box highlights a section of the piano accompaniment.

String staves with dynamic markings *pizz.*, *arco*, *p*, and *cresc.*

Örnek 34: 1-21. Ölçüler

30. ölçüden itibaren temayı yeni bir geçiş kısmı ile geliştiren orkestra 36. ölçüde güçlü korno ritimleri ve akorlarla tasdiklenen kısa kapanış kadansını çalarak Rondo'nun A kısmını sonlandırır.

The first system of the musical score consists of five staves. The top two staves are vocal parts, and the bottom three are piano accompaniment. A red rectangular box highlights the final two measures of this system. In these measures, the vocal parts feature a melodic line with eighth notes and quarter notes, while the piano accompaniment provides a rhythmic foundation with chords and moving lines.

The second system of the musical score continues the composition. It also consists of five staves. The vocal parts continue their melodic development, and the piano accompaniment maintains its rhythmic and harmonic support. The system concludes with a final measure that features a sustained chord in the piano part.

Örnek 35: 27-44. Ölçüler

42. ölçüde B kısmı ile bir nevi solo serimini başlatan solist, durmaksızın süren gösterişli dizilerle bezenmiş giriş kısmını çaldıktan sonra 49. ölçüde B kısmının ilk temasına giriş yapar. Bu tema yine rondo formundan beklediğimiz üzere, karakter olarak ana rondo temasına göre daha sakin fakat ondan çok da karşıt bir yapıda olmayan “aria” tarzındadır. Fakat Beethoven bu temayı kısa tutar ve solisti hemen geniş akorlarla orkestra ile iletişim içine sokarak bir geçiş kısmına sokar. 62. ölçüde orkestra bu geçiş kısmına güçlü şekilde katılır ve solist bu kez birinci temayı tamamen terkederek orkestradan duyulan geçiş kısmı fragmanlarını yineler.

First system of musical notation. It consists of two staves. The upper staff is a treble clef with a key signature of two flats and a common time signature. The lower staff is a bass clef with the same key signature and time signature. A red box highlights a section of the lower staff starting in the fourth measure, containing a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes with triplets.

Second system of musical notation, continuing from the first. It features two staves. The upper staff has a treble clef, and the lower staff has a bass clef. A red box highlights a section of the lower staff starting in the first measure, showing a dense texture of sixteenth notes with triplets. A *dim.* (diminuendo) marking is present in the lower staff towards the end of the system.

Third system of musical notation, starting with a *Cor.* (Cornet) part. The upper staff is a treble clef with a key signature of two flats and a common time signature. The lower staff is a bass clef with the same key signature and time signature. A red box highlights a section of the upper staff starting in the first measure, featuring a melodic line with slurs and dynamic markings including *pp*, *dol.*, and *tr.*. The lower staff continues with accompaniment.

Fl.
Ob.
Clar.
Fag.
Cor.
Tr.
Timp.

cresc.

slacc.

Fl. *poco ritard.*
Ob. *poco ritard.*
Clar.
Fag.
Cor.

poco rit. *poco rit.* *poco ritard.* *poco ritard.* *slacc.* *

pizz.

Örnek 36: 38-71. Ölçüler

Fragmanlar ilk temayı andıracak bir naifliğe bürünsede yalnızca fragmanların genişlemiş ve çeşitlendirilmiş halleridir. Bu yapı hem orkestrasyon hem de armonik anlamda gittikçe berrak ve rafine bir hale gelir, böylelikle 78. ölçüde başlayan ısrarcı dominant-tonik değişimleri bizleri B kısmının sonuna hazırlar. Piyanonun gittikçe virtüözleşen dizileri dahada kromatik bir yapı sergileyerek nihayet tekrar A kısmına 94. ölçüde ulaşır. Temayı yine önce yalnız (iki korno pedal tonu ile) sergileyen soliste beklenildiği gibi orkestra da katılır, fakat orkestra bu kez temayı yinelemez, temanın kapanış kadansını iki ölçü ile sunarak çekilir. Hemen 110. ölçüde piyanoda fanfar yapıda sunulan bir girişle başlayan C kısmı hareketli, merdiven armonilerin olduğu ve armonik olarak oldukça değişken yapısı ile Sonat Allegrosu-gelişim bölmesini anımsatan yapıdadır. Piyanonun başlattığı C kısmına hemen kemanlar A temasından aldıkları kısa materyal ile katılır ve aynı tema piyanonun gösterişli pasajları ile birlikte yaylı çalgılarda fugata yapısında birbirini izleyen farklı sesler üzerinde tekrarlanır.

The image shows a musical score for Example 37, measures 104-114. The score is in G major and 3/4 time. It features a piano part with various dynamics and articulations, and a string part with a fugata texture. The piano part includes markings like 'pizz.', 'cresc.', 'Mit Nachdruck.', 'pp', 'p', 'ppp', and 'leggermente'. The string part is marked 'pp' and 'ppp'. Red boxes highlight specific passages in the piano and string parts.

Örnek 37: 104-114. Ölçüler

120. ölçüde nihayet do minör tonunun dominant alanına gelen piyanoyu tamamen büyük ihtimalle minör atmosferi pek de güçlü kılmamak için unison olarak sunulan kısa yaylı geçiş kısmı izler. Fakat hemen 123. ölçüde mi bemolü naturel'e çevirerek aynı melodiyi tekrarlayan üflemeli çalgılar bu kez müziği do majör alanına taşır.

Örnek 38: 120-126. Ölçüler

Solist, üflemelilerin de temasını tam yenileyecekken, 126. ölçüde oldukça kararlı şekilde do'nun dominantı sol majör akoru üzerine yine aynı fanfar akorları kullanarak yaylılarında akorlarının tasdik edilmesi ile oturur. Pasajlarını gittikçe gösterişli hale getiren solist nihayet 138. ölçüde A temasını pizzicato yaylılar eşliğinde biraz daha sakin şekilde başlayan yapıda do majörde sunar.

Örnek 39: 137-141. Ölçüler

Temanın son kısmı daha kısalmış halde ve farklı yapıda kadansa bağlanır fakat bu kez solistin devreye girdiği dominant üzerindeki ikinci, kapanış kısmı benzeri bölme başlar. 154. ölçüde bu bölme son bulur ve orkestra da devreye girerek A, do majördeki kadansını kısa kapanış ile tasdik eder. 160. ölçüde yalnızca iki kornonun duyurduğu la bemol tonları ile tek ton modülasyon yöntemi kullanılarak A teması yeniden, bu kez la bemol majör tonunda solist tarafından çalınır. Tema, neredeyse aynı şekilde fakat yapısı daha sonra seri kromatik pasajlara evrilen bir karakter sergiler.

The image shows a page of a musical score for Example 40, measures 154-167. The score is for a symphony orchestra and includes parts for Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), Cor Anglais (Cor.), Violin (Vcl.), Viola (Vcl.), and Cello/Double Bass (Cb.). The score is in 3/4 time and features a complex rhythmic pattern in the woodwinds and strings. A red box highlights a specific passage in the Cor Anglais part, measures 154-167, which is a sequence of eighth notes. The score also includes dynamic markings such as 'pp' and 'sempre pp'.

Örnek 40: 154-167. Ölçüler

A temasının do majör tonunda duyulan ikinci kapanış kısmı ve orkestranın kapanışı burada da aynı şekilde yinelenir. Bu kez obua ve fagotta aniden duyurulan Si naturel notaları ile piyano A temasını üçüncü kez fakat bu kez Mi Majör tonunda tekrarlamaya başlar.

Örnek 41: 187-192. Ölçüler

Böylelikle Beethoven A temasını Rondo'nun C bölümünde, aralarında büyük üçlü aralık ilişkisi bulunan Do-Lab-Mi majör tonlarında tam üç kez tekrarlamıştır. 212. ölçüye kadar do ve la bemol majör tonlarında olanlar solist partisindeki çeşitlemeler dışında tamamen tekrarlanır ve bu ölçüde solist solo unison yapıda geniş arpejlerle mi minör tonuna yönelir. Bu geçiş kısmı minör başlamasına karşın gerçekten de adının karşılığı olarak tam bir geçiş kısmıdır. Çünkü rondo formu yapısına göre yakında mi bemol majör tonuna dönmesi elzem olan eseri bu alana ulaştırmak isteyen Beethoven'ın bu bölmede mi minör ile önce sol diyez sesini Sol naturele çektiği, daha sonra eksik akorlarla si bemol ekleyerek, ana tona daha çok yaklaştırdığı gözlenebilmektedir. Nihayet 220. ölçüde mi bemol majör tonunun dominantı üzerine yerleşen solist, orkestranın da noktalı ritimler ve dominant 7'li akorlar ile desteğini alarak gittikçe ağıdalı ve gösterişli hale getirdiği dominant akorları dominant sesi olan si bemol sesi üzerinde uzun bir trile ulaştırır.

This image shows a page of a musical score, page 61, featuring woodwind and piano parts. The score is divided into two systems. The first system includes parts for Oboe (Ob.), Clarinet (Clar.), and Cor Anglais (Cor.), along with a grand piano (piano) part. The piano part is split into right and left hands. The second system continues the woodwind and piano parts. Two red rectangular boxes highlight specific passages: one in the piano right hand of the first system and another in the piano right hand of the second system. The piano part includes dynamic markings such as *ff*, *ffz*, and *arco*. The woodwind parts have a *p* marking. The key signature is two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4.

The image shows a musical score for piano and orchestra, measures 219-244. The score is in G major and 3/4 time. It features a complex texture with multiple staves. A red box highlights a section of the piano part from measure 219 to 244, which is characterized by rapid, repetitive sixteenth-note patterns. The piano part is marked 'sempre forte' and 'pizz.'. The orchestra part includes strings and woodwinds, with dynamic markings like 'dim.', 'pizz.', and 'cresc.'.

Örnek 42: 219-244. Ölçüler

Bu kısımda yaylılardan A temasını hatırlatıcı küçük fragmanlar duyulur ve hemen tril alanından çıkan solistin kısa ve hızlı kadansı ile A kısmına 246.ölçüde ana tonda geri dönülür. Rondo'nun A kısmı, tremoloların arttığı fakat küçük değişikliklerin yaşandığı şekilde orkestra tarafından da aynı şekilde seslendirilir ve piyano 287. ölçüde B kısmı ile giriş yapar.

Örnek 43: 285-290. Ölçüler

B kısmının burada tekrar gelişi, yine sonat formunun yeniden serim kısmını anımsatır. B kısmı 321. ölçüye dek çeşitlendirmelerdeki birkaç değişiklik dışında tamamen benzer şekilde seyrederek. 321. ölçü itibarıyla subdominant alanına yine “aria” yapısında girmeye başlayan solist, A’ya la bemol majör tonunda 341. ölçüde ulaşır. A teması bu tonda solist ve orkestranın 2+2 ölçüleme şeklinde diyalogları ile sunulur, piyano her defasında daha gösterişli bir hale gelmeye ve eseri finale taşımaya başlar.

The image shows a musical score for Example 44, measures 339-350. The score is in 2/4 time and features a piano accompaniment with a prominent arpeggiated pattern in the right hand. The piano part is marked 'espressivo' and 'Mit Nachdruck.' The score is divided into two systems, with red boxes highlighting specific passages in both systems.

Örnek 44: 339-350. Ölçüler

A temasının ilk tekrarının sonunda yaylı dizileri tonu yeniden mi b majöre taşır ve 369. ölçüye dek tremololar ile büyüterek sunar. Kısa fagot ve korno geçişi ile piyano bir kapanış kısmı başlatır. Solistin burada kullandığı materyal, eşlik yapısı ile B kısmının ilk temasını andırırsa da melodik olarak A temasının orkestra tarafından sunulan kapanış kadansı ile ilişkilendirmek daha doğru olacaktır. Bu yapı kimi zaman solist, kimi zaman solistin dominant üzerine trilleri ile orkestra tarafından işlenir, piyanodaki arpejler ile birlikte genişler ve solonun kapanış kısmı olsa da yine orkestranın A temasını bitirdiği iki ölçülük kapanış kadansı ile sona erer. Sona eren bu bölme, yerini hemen 402. ölçüde başlayacak koda bırakır. Bu ilginç koda, piyanonun kadans olarak adlandırılmayacak gösterişte fakat gittikçe derinleşen ve anlamlı hale gelen pasajlarının pianissimo timpanide tekrar edilen ritimler ile birleşiminden oluşur. Piyanoda yine gösterişli başlayan pasajlar 408. ölçüde yerlerini akorlara ve gittikçe yavaşlayan düşsel bir atmosfere bırakır.

This page of a musical score features several systems of staves. The top system includes parts for Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet (Clar.), Bassoon (Fag.), Cor Anglais (Cor.), Trumpet (Tr.), and Timpani (Timp.). The woodwinds and strings play sustained notes with various dynamics. The percussion part shows a rhythmic pattern. A red box highlights a specific passage in the woodwinds and strings, marked with *pp* and *p*. The middle system shows a string section with *arco* markings. The bottom system features a Timpani part with *sempre pp* and a piano accompaniment with *sempre dim.* markings. The score is written in a key signature of two flats and a common time signature.

ri - tar - dando Adagio. Piu allegro.

Adagio. Piu allegro.

pp ri - tar - dando

rit.

rit.

Örnek 45: 397-420. Ölçüler

Bu kısım, Beethoven'ın neden romantik dönem bestecileri için çok önemli olduğunun bir başka örneği gibidir. Bunun nedeni, gerçekten de eserin bu kısmında solistin bir kahraman olarak tüm bu coşkudan sonra, ilk bölümdeki ve belki tüm yaşamındaki (belki Beethoven'ın bu dönem savaş dolu yaşamındaki) ironiyi duraksayarak anımsadığının veya daha objektif olarak müziğin neredeyse programlı denecek bir serbestliğe ulaştığının hissedilebilirliğidir. 419. ölçüdeki "Piu Allegro" uyarısı ile tempoya dönülür, timpaninin çekilmesiyle piyano altı ölçülük oldukça hızlı diziler eşliğinde bir anda mi bemolde yükselir. Orkestra tarafından son kez coşkuyla A temasının yalnızca baş kısmı sunulur ve eser hızlı bir kadans eşliğinde eser sona erer.

7. BÖLÜM

SONUÇ

Ludwig van Beethoven'ın 5. Piyano Konçertosu'nu yazdığı, yaratıcılığının ikinci kısmı (orta dönemi) olarak anılan bu dönemde müziğinin belki de kendi inisiyatifi dışında çok daha özgürleştiği, klasik normların daha fazla çeşitlendirildiği, formun genişletildiği, geliştirildiği, müziklerinin daha programlı bir karaktere büründüğü gözlemlenir. Doktor tarafından yaşadığı duyma kaybı ile ilgili bilgilendirilen ve bir süre Viyana dışında dinlenmesi tavsiye edilen bestecinin, bu dönemde erkek kardeşlerine yazdığı Heiligenstadt Vasiyetnamesi, ne kadar umutsuz durumda olduğunu da göstermektedir. Büyük ihtimalle bu dönemde bitmek bilmeyen savaşlar da Beethoven'ı etkilemiştir. Fakat tüm bu olanlar kendisini Viyana'ya dönmekten geri koymamış, hatta daha büyük riskler alarak, daha büyük eserleri, aristokrasinin daha güçlü isimleri için bestelemeye başlamıştır. Bu dönemde bestelediği 3.Senfoni, 5.Senfoni, Yaylı Dörtlüsü no.7, Piyano Sonatı no.21 ve Fidelio operası, Beethoven'ın müziğinin düşünsel anlamda değişime uğramaya başladığının, felsefik düşüncelerin, "birey/kahraman ve çevresi" fikrinin derinlemesine işlendiğinin etkileyici belgeleridir (Adorno, 2002, s.49-50). Bu anlamda bakıldığında 5. Piyano Konçertosu, bu "heroik" tarzı benimsemesi dışında hem son piyano konçertosu oluşu hem yalnızca ilk bölümü eserin tamamından daha uzun olan gelişkin form yapısı, hem de tüm bölümlerdeki ustaca keşfedilmiş ve işlenmiş melodileri ile bestecinin ve müzik tarihinin en önemli yapıtları arasına girmiştir. Solo piyanoya tanıdığı zamanında görülmemiş düzeyde renkli, özgür ve yaratıcı olanaklar, birçok solo piyano eserinde de olduğu gibi bestecinin bu çalgının tarihinde derin izler bırakmasını sağlamıştır. Beethoven'ın kendisinden sonraki Romantik Dönem bestecileri için oldukça önemli bir figür olmasının en etkili nedenlerinden biri, kafasındaki bu kahraman ve onun mücadelesi fikrini müziğe yansıtırken özgürce kullandığı, işlediği, geliştirdiği ufak müzikal materyaller ve çağdaşlarında görülmeyecek derecede gelişmiş, bazen beklenmedik şekilde genişletilmiş-daraltılmış form yapılarıdır. 5.

Piyano Konçertosu, kimi zaman birbirinden oldukça farklı temaların içiçe geçtiği, beklenmedik değişimlere uğradığı, solistin belli anlarda neredeyse kahramanın kendisi olarak betimlendiği yapısı ile hem bu dönemin hem de piyano repertuarının en önemli örneklerinden birisidir.

KAYNAKLAR

Adorno, T. (2002). *Beethoven: The Philosophy of Music*, Stanford University Press.

Burnham, S. (1995). *Beethoven Hero*, Princeton University Press.

Hailparn, L. (1981). *Exploring Cadenzas tho Beethoven's Piano Concertos*, College Music Symposium Vol.21, No.1

Johnson, Tyson, Winter (1985). *The Beethoven Sketchbooks: History, Reconstruction, Inventory*.

Lockwood, L. (2003). *Beethoven: the music and the life*, W. W. Norton Press.

Martin, F. (2007). *Diagnosing Genius: The Life and Death of Beethoven*, Mc-Gill Queens University Press.

Newman W.S. (1970). *Beethoven's Pianos versus his Piano Ideals*. Journal of the American Musicological Society Vol.23, No.3, 484-504

Plantinga, L. (1998). *Beethoven's Concertos: History, Style, Performance*, W. W. Norton & Company.

Rosen, C. (1998). *The Classical Style: Haydn, Mozart, Beethoven*, W. W. Norton & Company.

Saccenti, E. (2011). *Beethoven's Deafness and His Three Styles*. Pubmed

EK 1. ORJİNALLİK RAPORU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SANATTA YETERLİK SANAT ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
PIYANO ANASANAT DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 16/04/2019

Tez Başlığı: LUDWIG VAN BEETHOVEN'İN BEŞİNCİ PİYANO KONÇERTOSUNUN İNCELENMESİ

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 88 sayfalık kısmına ilişkin, 16/04/2019 tarihinde şahsım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı %1'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç
- 4- Alıntılar dâhil
- 5- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanat Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16/04/2019

Adı Soyadı: TAYFUN İLHAN
Öğrenci No: N14250703
Anabilim Dalı: PİYANO
Programı: PİYANO
Statüsü: X Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Dr. Öğr. Üyesi OYA ÜNLER BAYKA

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SANATTA YETERLİK SANAT ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU**

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
PIYANO ANASANAT DALI BAŞKANLIĞI'NA**

Tarih: 16/04/2019

Tez Başlığı: LUDWIG VAN BEETHOVEN'İN BEŞİNCİ PİYANO KONÇERTOSUNUN İNCELENMESİ

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 88 sayfalık kısmına ilişkin, 16/04/2019 tarihinde şahsım tarafından Turmitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %1'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç
- 4- Alıntılar dâhil
- 5- 5 kelimededen daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanat Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16/04/2019

Adı Soyadı: TAYFUN İLHAN
Öğrenci No: N14250703
Anabilim Dalı: PİYANO
Programı: PİYANO
Statüsü: Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Dr. Öğr. Üyesi OYA ÜNLER BAYKA

EK 2. TURNITIN RAPORU

LUDWIG VAN BEETHOVEN'İN BEŞİNCİ PİYANO KONÇERTOSUNUN İNCELENMESİ

Yazar Tayfun İlhan

Gönderim Tarihi: 15-Mar-2019 01:48PM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1093792932

Dosya adı: tayfun_ilhan_tez.pdf (31.28M)

Kelime sayısı: 5819

Karakter sayısı: 36305

LUDWIG VAN BEETHOVEN'IN BEŞİNCİ PİYANO KONÇERTOSUNUN İNCELENMESİ

ORIJINALLIK RAPORU

% 1	% 1	% 0	% 0
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	www.scribd.com İnternet Kaynağı	<% 1
2	www.bsomusic.org İnternet Kaynağı	<% 1

Alıntıları çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

< 5 words

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde